

บทความวิจัย

ทัศนะนักวิชาการอิสลามในการกำหนดอายุครรรค์ที่ส่งผลต่อการรับรองบุตร ชอบด้วยกฎหมายอิสลาม

อับดุลรอเยะ ปินเซ็ง^{*}, อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต^{**}, มะรอนิง สาลามิง^{***}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนะนักวิชาการอิสลามต่อการกำหนดอายุครรรค์รับรองบุตร โดยศึกษาทัศนะนักวิชาการอิสลามที่สำนักจากหนังสือตำราฟิกฮ์ ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เป็นข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า นักวิชาการอิสลามเห็นตรงกันว่าจะจะเป็นบุตรของสามีได้ต้องมีอายุครรรค์ไม่น้อยกว่าหกเดือน หากไม่อุปนัยได้ว่าปฏิสนธิก่อนสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย การนับอายุครรรค์มีทัศนะต่างกัน 2 คือ นับวันที่สามีภริยาได้เสพเมถุน และนับวันผูกนิติกรรมสมรส ส่วนการมีเวลาเสพเมถุนมีทัศนะต่างเป็น 3 คือ **หนึ่ง** : สำนักฮะนะฟียะฮ์ไม่จำเป็นต้องมีเวลาเสพเมถุน **สอง** : ญุมฮูร์นักวิชาการ มาลิกียะฮ์ ซาฟิอียะฮ์และฮะนาบิลีละฮ์ ต้องมีเวลาเสพเมถุน **สาม** : Ibn Taimiyah ต้องร่วมประเวณีจริง

สรุป ทารกจะเป็นผลผลิตชอบด้วยกฎหมายต้องถือกำเนิดในอายุครรรค์ไม่น้อยกว่าหกเดือน นับวันที่ได้เสพเมถุนครั้งแรกเป็นวันแรกการนับอายุครรรค์ สามีมีเวลาเสพเมถุน ไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ว่าทัศนะของอิบนุตัยมียะฮ์ที่เห็นว่าต้องมีเพศสัมพันธ์จริงเป็นเกณฑ์การรับรองบุตร ด้วยเหตุผลคือ เป็นเรื่องที่ไม่อาจมีใครรู้เห็นจริงถึงสภาพการณ์นั้น เป็นการทำลายเกียรติทารกที่ต้องอยู่ในสภาพไม่มีวงศ์ตระกูล และทำลายเกียรติและศักดิ์ศรีของภริยา ถูกกล่าวหาเป็นชู้กาลกิณี

คำสำคัญ: ทัศนะนักวิชาการ กำหนดอายุ รับรองบุตร

* นิติบัญญัติเอก(สาขาอิสลามศึกษา) ทุนโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับอุดมศึกษา ปี 2555,อาจารย์ประจำสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

** ดร.(การศึกษาอิสลาม พัฒนาหลักสูตร) รองศาสตราจารย์,อาจารย์สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

*** ดร.(กฎหมายอิสลาม) อาจารย์สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

RESEARCH

The Perspectives of Islamic Scholars on Ascertaining Pregnancy Age Affecting the Certification of an Islamic Lawful ChildAbduroya Benseng^{*}, Ibrahim Narongraksakhet^{**}, Maroning Salaming^{***}**Abstract**

This research article aimed to explore the perspectives of Islamic scholars on ascertaining pregnancy age affecting the certification of an Islamic lawful child. The data collection was conducted by means of the perspectives of the Islamic scholars from the four schools of thought, available in Fiqh (the theory or philosophy of Islamic law, based on the teachings of the Quran and the traditions of the Prophet) books. The data of this study were analyzed qualitatively in order to lead to conclusions. The results of this study revealed that the Islamic scholars agreed on the fact that the pregnancy age should be no less than six-month old in order to belong to his or her father. In contrast to this, if the pregnancy was found less than six-month old, it can be hypothesized that the conception took place before Islamic lawful marriage. As far as the calculation of the pregnancy is concerned, it is divided into two perspectives. First, it is calculated the time when a couple has sexual intercourse, while the other one is calculated when the marriage started. Regarding the time of having sexual intercourse, there are three perspectives of Islamic scholars on it. First, the Islamic scholars of Hanafi school of thought indicated that there is no fixed time of having sexual intercourse. Second, the Islamic scholars of Maliki, Shafii, and Hambali schools of thought maintained that there should be fixed time of having sexual intercourse. The last one, Ibn Taimiyah, however, stated that the couple should really commit adultery.

In conclusion, a baby would belong to a father if the pregnancy age should be no less than six-month old. This was calculated since a couple has had sexual intercourse for the first time. In support of this issue, there is a fixed time for the couple to have sexual intercourse. However, Ibn Taimiyah stated that the couple should really have sexual intercourse. These are to prevent the baby and his or her mother from being dishonoured and being accused of committing adultery.

Keywords: Perspectives of scholars, Ascertaining age, Certify a child

^{*} Ph.D. Candidate (in Islamic Law) Teachers and Personnel Development Scholarship for Higher Education, 2012, A Lecturer of Academy of Islamic and Arabic Studies, Princess of Naradhiwas University

^{**} A Doctor of Philosophy (in Islamic Studies) Associate Professor, a Lecturer of Islamic Studies, College of Islamic Studies, Prince of Songkhla University, Pattani Campus

^{***} A Doctor of Philosophy (in Islamic Law) a Lecturer of Islamic Studies, College of Islamic Studies, Prince of Songkhla University, Pattani Campus

บทนำ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่า มีเกียรติที่ถูกรังสรรค์ขึ้นมาเพื่อทำความรู้จักซึ่งกันและกัน สามารถใช้ชีวิตร่วมกันอย่างปกติสุข และเพื่อขยายเผ่าพันธุ์ให้คงอยู่ยาวนานเท่านานในการตอบสนองเจตนารมณ์ของอัลลอฮ์ผู้ทรงสร้างมนุษย์เพื่อสักการะพระองค์เพียงแต่ผู้เดียวไม่อาจตั้งภาคีกับพระองค์ได้

การรักษาซึ่งชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงรักษาให้ทรงเกียรติตลอดไป การรักษาวงศ์ตระกูลของบุตร และการรับรองสถานะของบุตรโดยสามีเป็นสิ่งที่ภริยาปรารถนาที่สุด จึงจะเห็นว่าความสงบสุขของสถาบันครอบครัวขึ้นอยู่กับมารยาทของสามี กล่าวคือบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ของภริยาอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือสามีภริยามีเวลาในการเสพเมถุน หากไม่เป็นเช่นนั้นแล้ว สามีอาจสงสัยในความชอบธรรมของทารกที่ภริยาตนได้ให้กำเนิด บทความนี้จึงเน้นศึกษาทัศนะของนักวิชาการอิสลามในการกำหนดอายุครรภ์ และการกำหนดวันเวลาที่จะเริ่มนับอายุครรภ์

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาทัศนะนักวิชาการอิสลามต่อการกำหนดอายุครรภ์ในการรับรองบุตร โดยศึกษาทัศนะนักวิชาการอิสลามสี่สำนักจากหนังสือตำราฟิกฮ์ ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เป็นข้อสรุป ศึกษาวิเคราะห์ เอกสารตำราทางวิชาการของนักวิชาการอิสลาม และอื่น ๆ

ผลการวิจัย

นักวิชาการอิสลามเห็นพ้องกันถึงสภาพการสืบสายวงศ์ตระกูลฝ่ายมารดาของบุคคลหนึ่งว่าเป็นบุตรของผู้ให้กำเนิด ไม่ว่าการกำเนิดจะมาจากการสร้างนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสชอบด้วยกฎหมายอิสลามหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอิสลาม หรือจะได้มาซึ่งบุตรด้วยการถูกล่วงลง ช่มชู้หรือการเสพเมถุนแบบสำคัญผิดก็ตาม จะมีอายุครรภ์ที่มากกว่าหรือน้อยกว่าหกเดือนหรือหกเดือน บุคคลเช่นนั้นสามารถถือการสืบสายวงศ์ตระกูลจากสตรีผู้ให้กำเนิดนั้นได้

เช่นเดียวกันนักวิชาการอิสลามเห็นพ้องต้องกันเป็นเสียงเดียวกันในเรื่องการกำหนดอายุครรภ์ที่จะสามารถสืบวงศ์ตระกูลจากสามีได้ ว่าจะต้องมีอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือน และจะต้องคลอดออกมามีชีวิตด้วยตัวตนเองตามธรรมชาติ ปราศจากการช่วยเหลือด้วยเครื่องมือแพทย์ช่วยหายใจ ซึ่งหากสตรีใดให้กำเนิดบุตรด้วยอายุครรภ์ที่น้อยกว่านั้น ทารกผู้นั้นไม่นับเป็นบุตรของสามี เนื่องจากอุปนิสัยได้ว่าการปฏิสนธิมาก่อนการสมรสที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติ (Al – Zaila-ie,1313, 3: 3; Al – Hattāb,2003, 3 : 486; Al – Nawawi,2003,5:306; Al – Haitami,n.d, 4 : 203; Al – Hijawi,n.d, 4:105; Al – Bahooti,2002:356) ดังโองการว่า

...وَحَمْلُهُ، وَفَصْلُهُ، ثَلَاثُونَ شَهْرًا ... (الأحقاف: 15)

ความว่า “...และการอุ้มครรภ์เขาและการหย่านมของเขาในระยะเวลาสามสิบเดือน...” (อัลอะหฺกอฟ: บางส่วนของอายะฮ์ที่ 15)

อายะฮ์นี้ แสดงให้เห็นว่าเริ่มนับระยะเวลาการตั้งครรภ์กระทั่งทารกหย่านมนั้น ต้องใช้เวลาสามสิบเดือน เมื่อนำมาคำนวณ พบว่าระยะเวลาการตั้งครรภ์ต้องใช้เวลาอย่างน้อยหกเดือน ก็จะคงเหลือเวลาอีกใน

การให้นมบุตรอีกยี่สิบสี่เดือน เมื่อนำหกลเดือนมารวมกับยี่สิบสี่เดือนเข้าด้วยกัน ก็จะได้ผลลัพธ์เท่ากับสามสิบเดือน ซึ่งสอดคล้องกับอายะฮ์ที่ 232 ของซูเราะฮ์อัลบะกอเราะฮ์ ว่า

﴿وَالْوَالِدَتُ يُرَضِّعْنَ أَوْلَدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ﴾ (البقرة: 233)

ความว่า “และมารดาทั้งหลายนั้นนางจะให้นมแก่ลูกๆของนางภายในสองปีเต็ม...” (อัลบะกอเราะฮ์ : บางส่วนของอายะฮ์ 233)

อายะฮ์นี้ได้แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้นมบุตรของมารดา คือระยะเวลาสองปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ทารกกำลังมีพัฒนาการจำเป็นต้องอาศัยนมมารดาในการสร้างพัฒนาการและภูมิคุ้มกันของตน จะเห็นได้ว่าอัลลอฮ์ได้ดำรัสให้ผู้นับนมาได้ให้ความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่การให้การนมเลี้ยงบุตรของตนอย่างสมบูรณ์ (Al – Qurtubi,2000,3:107; Ibn Kathir,2004,1:248)

นอกจากนั้น ความในอายะฮ์ข้างต้นยังมีความสอดคล้องกับอายะฮ์ที่ 14 ของซูเราะฮ์ลูกมานด้วย ว่า

﴿وَفَصَّلُهُ فِي عَامَيْنِ﴾ (لقمان: 14)

ความว่า “...และการหย่านมของเขาในระยะเวลาสองปี...” (ลูกมาน : บางส่วนของอายะฮ์ที่ 14)

จากอายะฮ์ข้างต้น ท่านอิบนุกะษีรฺ, (2004,3:416)อธิบายว่าท่านอิบนุอับบาส ได้ให้ความเห็นต่ออายุตั้งครรภ์ของภริยาว่า ต้องมีอายุครรภ์ไม่น้อยกว่าหกเดือนถึงจะถือว่าทารกที่นางให้กำเนิดนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของสามี

จากอายะฮ์ทั้งสามข้างต้นจะเห็นได้ว่าหากอายุครรภ์หกเดือนก็เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำของอายุการตั้งครรภ์หรือหากมากกว่าหกเดือนถึงเก้าเดือนก็ยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของอายุครรภ์ปกติที่สตรีส่วนใหญ่ตั้งครรภ์ ก็แสดงให้เห็นว่าอายะฮ์ทั้งสามข้างต้นไม่ได้ขัดแย้งกัน

นักวิชาการอิสลามได้เห็นตรงกันว่าอายุครรภ์ที่ส่งผลต่อการสืบวงศ์ตระกูลได้ ต้องไม่น้อยกว่าหกเดือน การกำหนดเกณฑ์อายุครรภ์ไม่น้อยกว่าหกเดือนนั้น ต้องนับวันที่ได้การสร้างนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรส

ประเทศอิสลามหลายประเทศได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกว่าอายุครรภ์ต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือสามร้อยหกสิบห้าวัน เช่น ของประเทศคูเวตในมาตรา 116 (Wi'zarah al – Adli,2011:49) ว่า

﴿أَقْلَ مُدَّةِ الْحَمْلِ سِتَّةُ أَشْهُرَ قَمَرِيَّةٍ، وَأَكْثَرُهَا خَمْسَةَ وَسِتُّونَ وَثَلَاثُمِائَةَ يَوْمٍ﴾

ความว่า “ระยะเวลาการตั้งครรภ์ที่น้อยที่สุด หก เดือนจันทรคติ และสูงสุดสามร้อยหกสิบห้าวัน”

กฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกของประเทศอียิปต์ในมาตรา 332 วรรคแรก (Muhammad Siraj & Ali Juma-ah,2009,2:827) ว่า

﴿إِذَا وَلَدَتِ الزَّوْجَةُ حَالَ قِيَامِ النِّكَاحِ الصَّحِيحِ وَلَدًا لِتَمَامِ سِتَّةِ أَشْهُرَ فَصَاعِدًا مِنْ حِينِ عَقْدِهِ، ثَبَتَ نَسَبُهُ مِنَ الزَّوْجِ .﴾

ความว่า “เมื่อภริยาให้กำเนิดบุตรจากนิติกรรมสมรสที่ถูกต้องด้วยบทบัญญัติ ด้วยอายุครรภ์หกเดือนขึ้นไปนับจากวันที่ทำนิติกรรมสมรสนั้นแล้ว บุตรย่อมมีสิทธิสืบวงศ์ตระกูลทางสายสามีได้” วรรคสอง

فَإِنْ جَاءَتْ بِهِ لِقَالٍ مِنْ سَيِّئَةِ أَشْهَرٍ مُنْذُ تَزَوَّجَهَا ، فَلَا يَنْبَغُ نَسَبُهُ مِنْهُ ، إِلَّا إِذَا ادَّعَاهُ وَلَمْ يَقُلْ : إِنَّهُ مِنَ الزَّوْنِ .

ความว่า “หากนางให้กำเนิดบุตรในอายุครรภ์ที่น้อยกว่าหกเดือนนับจากวันสมรสนั้นแล้ว บุตรนั้นย่อมไม่สามารถสืบสายวงศ์ตระกูลจากสายสามีได้ ยกเว้นสามียอมรับว่าทารกนั้นเป็นบุตรของเขา และสามีไม่ได้กล่าวหาว่าทารกนั้นได้เกิดจากการละเมิดประเวณี”

นักวิชาการอิสลามเห็นพ้องกันในการกำหนดอายุครรภ์ว่า ต้องไม่น้อยกว่าหกเดือน ทารกจึงจะมีสิทธิในการสืบสายวงศ์ตระกูลจากชายผู้เป็นสามีของมารดาได้ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น หากแต่นักวิชาการอิสลามยังมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องการนับวันเวลากำหนดอายุครรภ์หกเดือนนั้นว่าจะเริ่มนับได้เมื่อไร ระหว่างการเริ่มนับจากวันแรกของการผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติกับการเริ่มนับจากวันแรกที่คู่สามีภรรยาได้มีโอกาสอยู่กันสองต่อสองจนถือต่อการเสพเมถุน ประเด็นนี้นักวิชาการอิสลามมีความเห็นต่างกันออกเป็น 2 ทศนะ ดังนี้

ทศนะที่หนึ่ง เริ่มนับจากวันที่สามีภรรยามีโอกาสในการเสพเมถุน

เป็นทศนะของนักวิชาการสำนักฮัลมาลียะฮ์ อัลชาฟีอียะฮ์ อัลหะนาฟีละฮ์และเป็นทศนะที่สองของอะบูฮุซุฟในสำนักชะนาฟียะฮ์ (Al- Nasafi, 1997, 9 : 262; Al – Marghinani, 1990,1:314; Al –Shairazi, 1995,3:79; Al- Maqdisi, 1979:256) ซึ่งได้ให้เหตุผลว่า “เมื่อนางได้ให้กำเนิดบุตรด้วยอายุครรภ์ที่น้อยกว่าหกเดือนภายหลังจากการสร้างนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นแล้ว บ่งบอกถึงการได้มีการปฏิสนธิระหว่างน้ำอสุจิกับไข่มาแล้วก่อนการผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสที่ชอบด้วยบทบัญญัตินั้น” เช่นนั้นแล้วสามารถนิยามได้ว่าทารกผู้นั้นได้เกิดขึ้นมาจากการปฏิสนธิของน้ำอสุจิกับไข่ก่อนการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นนี้แล้วจึงกล่าวได้ว่าเป็นบุตรที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัตินั่นเอง

ทศนะที่สอง ให้เริ่มนับจากวันที่ได้ผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรส

เป็นทศนะของสำนักชะนาฟียะฮ์ (Ibn Najm, n.d,4:169); Al-Zaila-ie,1313,3:38). ว่า “ทารกจะมีสิทธิสืบสายวงศ์ตระกูลได้ต้องได้ถือกำเนิดที่อายุครรภ์ไม่น้อยกว่าหกเดือนนับแต่วันสร้างนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรส” โดยไม่จำเป็นต้องมีการร่วมประเวณีกันจริงหรือไม่แต่ประการใด โดยให้เหตุผลว่า ตราบใดความสัมพันธ์สามีภรรยาในสภาพสมรสยังมีอยู่ “อัลฟิรอซ” ดังนั้นแล้วทารกที่ได้ถือกำเนิดในช่วงความสัมพันธ์สามีภรรยานี้ยังสมบูรณ์ ให้ถือว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยบทศาสนกฎหมาย

หลักฐาน

หลักฐานที่นักวิชาการอิสลามทั้งสองทศนะนี้ใช้ ต่างก็เป็นหลักฐานเดียวกันในการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของอายุครรภ์ คือ ต้องมีอายุครรภ์ไม่น้อยกว่าหกเดือน โดยยึดตัวบทหลักฐานอัลกุรอานอาเยฮ์ 233 สุเราะฮ์อัลบะกอเราะฮ์ อาเยฮ์ 15 สุเราะฮ์อัลฮอกฟและอาเยฮ์ 14 สุเราะฮ์ลุกมาน ต่างก็มีการอุปนัยและวิเคราะห์ตามหลักฐานจนได้ข้อสรุปเป็นเหตุผลของตนดังรายละเอียดต่อไปนี้

โองการอัลกุรอานที่มีความว่า

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا ۖ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَصْلُحُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ ۖ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي ... ﴿١٥﴾ (الأحقاف : 15)

ความว่า “และเราได้สั่งเสียมนุษย์ให้ทำดีต่อบิดามารดาของเขา มารดาของเขาได้อุ้มครรภ์เขาด้วยความเหนื่อยยาก และได้คลอดเขาด้วยความเจ็บปวดทรมาน และการอุ้มครรภ์เขาและการหย่านมของเขาในระยะเวลาสามสิบเดือน จนกระทั่งเมื่อเขาบรรลุน้ำนมจนกระทั่งของเขา และเมื่อมีอายุถึงสี่สิบปี เขาจะกล่าววิงวอนว่า ข้าแต่พระเจ้าของข้าพระองค์...” (อัลอะหฺกอฟ : บางส่วนของอายะฮ์ที่ 15)

นัยความจากอายะฮ์นี้ได้ชี้ชัดในสำนวน “...และการอุ้มครรภ์เขาและการหย่านมของเขาในระยะเวลาสามสิบเดือน...”

وَحَمْلُهُ، وَفَصْلُهُ، ثَلَاثُونَ شَهْرًا ... ﴿٢٣٣﴾

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเริ่มนับระยะเวลาการตั้งครรภ์กระทั่งทารกหย่านมนั้นต้องใช้เวลาสามสิบเดือน เมื่อนำมาคำนวณแล้วจะพบว่าหากการตั้งครรภ์นั้นใช้เวลาอย่างน้อยหกเดือนก็จะคงเหลือเวลาในการให้นมบุตรอีกยี่สิบสี่เดือน เมื่อนำจำนวนหกเดือนมาบวกกับจำนวนยี่สิบสี่เดือนเข้าด้วยกัน ก็จะได้ผลลัพธ์เท่ากับจำนวนสามสิบเดือน

﴿٢٣٣﴾ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ... (البقرة: 233)

ความว่า “และมารดาทั้งหลายนั้นนางจะให้นมแก่ลูก ๆ ของนางภายในสองปีเต็ม...” (อัลบะกอเราะฮ์ : บางส่วนของอายะฮ์ 233)

จากอายะฮ์นี้ได้ชี้ชัดในสำนวน “ภายในสองปีเต็ม...”

حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ ... ﴿٢٣٣﴾

จะเห็นว่าอัลลอฮฺทรงกล่าวเป็นจำนวนปีด้วยตัวเลขที่ชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มิอาจจะอธิบายหรือตีความเป็นตัวเลขอื่นได้ ในกรณีอัลลอฮฺทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 14 ของซูเราะฮ์ลูกมานด้วย ว่า

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ، وَهَنَا عَلَى وَهْنٍ، وَفَصْلُهُ، فِي عَامَيْنِ أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ (لقمان: 14) ﴿٢٣٤﴾

ความว่า “และเราได้สั่งการแก่มนุษย์เกี่ยวกับบิดามารดาของเขา โดยที่มารดาของเขาได้อุ้มครรภ์เขาอ่อนเพลียครั้งแล้วครั้งเล่า และการหย่านมของเขาในระยะเวลาสองปี เจ้าจงขอบคุณข้า และบิดามารดาของเจ้า ยังเรานั้นคือการกลับไป” (ลูกมาน : บางส่วนของอายะฮ์ที่ 14)

จากอายะฮ์นี้ได้ชี้ชัดในสำนวนว่า “...และการหย่านมของเขาในระยะเวลาสองปี...”

... وَفَصْلُهُ، فِي عَامَيْنِ ... ﴿٢٣٤﴾

จะเห็นว่าอัลลอฮฺทรงกล่าวเป็นจำนวนปีด้วยตัวเลขที่ชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มิอาจจะอธิบายหรือตีความเป็นตัวเลขอื่นได้ และหากการตั้งครรภ์ของสตรีมีอายุน้อยกว่าหกเดือนแล้วยังสามารถถือเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้แล้ว ก็แสดงให้เห็นว่าทั้งสามอายะฮ์สื่อความหมายที่ขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่อายะฮ์จะมีความแย้งกันเอง ด้วยเหตุนี้นักวิชาการอิสลามเห็นตรงกันว่าอายุครรภ์ที่จะส่งผลต่อการสืบวงศ์ตระกูลได้นั้น ต้องมีอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือนแต่ถ้าหกเดือนหรือมากกว่าหกเดือนก็ถือว่าทารกเป็นบุตรของสามีชอบด้วยกฎหมายตามที่ได้อ้างมาแล้วข้างต้น

จากอายะฮ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนักวิชาการอิสลามได้จัดทำเป็นประมวลกฎหมายเสนอต่อรัฐบาลเพื่อบังคับใช้กับประชาชนของตน ดังจะเห็นได้จากการบังคับใช้ประมวลกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกของประเทศคูเวตมาตรา 166 (Wizarah al- Adli,2007:49) ต่อการกำหนดอายุครรภ์จะต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนว่า

أَقْلُ مُدَّةِ الْحَمْلِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ قَمَرِيَّةٍ، وَأَكْثَرُهَا خَمْسَةٌ وَسِتُّونَ وَثَلَاثِينَ يَوْمًا.

ความว่า “อายุครรภ์ขั้นต่ำต้องไม่น้อยกว่า หก เดือนตามปฏิทินจันทรคติ และต้องไม่เกิน สามร้อยหกสิบห้าวัน”

จะเห็นว่านักวิชาการอิสลามต่างก็เห็นเป็นเสียงเดียวว่าการทารกที่จะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของสามีได้นั้น ภริยาต้องตั้งครรภ์ด้วยอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือน แต่นักวิชาการอิสลามได้มีทัศนะที่ต่างกันในเรื่องการกำหนดวันที่หนึ่งของการนับระยะเวลาการตั้งครรภ์ กล่าวคือระหว่างการนับวันที่ผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสเป็นวันที่หนึ่ง กับการนับวันที่สามีภริยาได้สบโอกาสเสพเมถุนร่วมประเวณีเป็นวันแรก ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการจะนับวันผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสเป็นวันที่หนึ่ง แล้วใช้เป็นเกณฑ์การรับรองบุตรตามทัศนะของสำนักฮะนาฟีเยฮ์นั้น คงไม่มีความเหมาะสมและไม่มีความยุติธรรมแก่ผู้เป็นสามีมากนัก หากเขายังไม่เคยร่วมประเวณีกับภริยาเขามาก่อน แต่นางได้ให้กำเนิดบุตร หรือภริยาได้ให้กำเนิดบุตรด้วยอายุครรภ์ที่ครบหกเดือนเมื่อนับจากวันแรกของการผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรส แต่ยังไม่ครบหกเดือนเมื่อนับจากวันแรกที่ได้มีประเวณีกับภริยา ลักษณะนี้จะเห็นว่าการตั้งครรภ์นั้นได้เกิดขึ้นก่อนการสร้างนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมายหรือการเสพเมถุนครั้งแรกของเข่า จึงกล่าวได้ว่าทารกเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นก่อนการสมรสนั้นเสียอีก เช่นนี้แล้วเห็นว่าการจะยึดตามทัศนะของสำนักฮะนาฟีเยฮ์ นั้นมีความเสี่ยงและมีความคลาดเคลื่อนได้สูง จึงเห็นสมควรยึดตามทัศนะของสำนักอัลมาลิกียะฮ์ สำนักอัลชาฟีอีเยฮ์ และสำนักอัลหะนะฟีละฮ์ กล่าวคือให้ใช้เกณฑ์การสบโอกาสเสพเมถุนร่วมประเวณีเป็นวันแรกของการตั้งครรภ์จึงจะมีความเหมาะสมและถูกต้อง¹

แต่กระนั้นก็ตามอิสลามยังเปิดโอกาสให้สามีทำการปฏิเสธรับการเป็นบุตรได้ หากสามีมีความมั่นใจว่าบุตรนั้นที่ได้ถือกำเนิดจากภริยาตนนั้นไม่ได้เกิดมาจากน้ำเชื้ออสุจิของตน ด้วยกระบวนการลีอานและถือเป็นการสิ้นสุดความเป็นสามีภริยาโดยไม่สามารถทำการสมรสกันได้อีกตลอดชีวิต

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าถึงแม้ว่าอิสลามเปิดช่องให้ผู้เป็นสามีสามารถทำการปฏิเสธความเป็นบุตรโดยการลีอานได้ก็ตาม แต่เพื่อเป็นการรักษาความรู้สึกเกียรติและสิทธิต่างๆ ทั้งของภริยาและบุตรนั้นแล้ว ให้ผู้เป็นสามีขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้ตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลว่าด้วยสารพันธุกรรมในการยืนยันความสัมพันธ์การสืบสายวงศ์ตระกูล ซึ่งกระบวนการนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของสังคม อีกทั้งเป็นการรักษาเกียรติที่ได้กล่าวมาข้างต้น

¹ ในกรณีกฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงระยะเวลาการตั้งครรภ์ของสตรีนับตั้งแต่วันแรกของการปฏิสนธิระหว่างน้ำอสุจิกับไข่แล้ว ต้องมีอายุครรภ์จนถึงวันคลอดต้องไม่น้อยไปกว่าหกเดือนตามปฏิทินจันทรคติ

ต้องมีโอกาสเสพเมถุนหรือร่วมประเวณี

การได้อยู่ด้วยกันฉันท์สามีภริยาภายหลังการผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสที่ชอบด้วยศาสนบัญญัติที่จะถือว่าทารกชอบด้วยกฎหมายได้หรือไม่เพียงใด ในประเด็นดังกล่าวนี้ นักวิชาการอิสลามมีทัศนะต่างกันออกไปเป็น 3 ทัศนะด้วยกัน กล่าวคือ

ทัศนะที่หนึ่ง : ไม่ต้องได้มีโอกาสเสพเมถุน เป็นทัศนะของสำนักชะนาฟียะฮ์ (Ibn Najm, n.d, 4:169; Al-Zaila'ie, 1313, 3:38)

นักวิชาการสำนักชะนาฟียะฮ์ ได้ให้การรับรองความชอบธรรมในการเป็นบุตรของทารกที่ได้ถือกำเนิดจากสองสามีภริยาซึ่งได้ผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสชอบด้วยศาสนบัญญัติ ทารกนั้นมีความชอบธรรมในการเป็นผู้สืบสายวงศ์ตระกูลและรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้

ทัศนะที่สอง : ต้องได้มีโอกาสในการเสพเมถุนร่วมประเวณีกัน เป็นทัศนะของสำนักฮันบะลี ชาฟีอียะฮ์และชะนาฟียะฮ์ (Ibn al-Rushd, 1999 : 490; Khateeb Al-Sharbini, 1958, 3: 373; Al-Nawawi, n.d : 413; Ibn al-Qudamah, n.d, 9 : 116-120; Al-Shawkani, 2005, 8 : 292)

นักวิชาการอิสลามส่วนใหญ่สำนักมาลิกียะฮ์ ชาฟีอียะฮ์และชะนาฟียะฮ์ มีทัศนะที่แตกต่างออกไปจากทัศนะของนักวิชาการสำนักชะนาฟียะฮ์ กล่าวคือนักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าทารกที่ได้ถือกำเนิดมาจากภริยาที่ได้ผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสชอบด้วยบทศาสนบัญญัติ ต้องเป็นทารกที่เกิดมาหลังจากมีการร่วมประเวณีหรือมีโอกาสในการร่วมประเวณีของสามีภริยาเสียก่อน หากไม่เป็นเช่นนั้น ก็อาจถือว่าทารกผู้นั้นเป็นบุตรของสามีนั้นได้

Ibn al-Rushd, (1999: 490) รายงานจากอิหม่ามมาลิกต่อการกำหนดอายุครรภ์หกเดือนว่า “เจตนารมณ์ของฉันต่อการกำหนด คลอดอายุครรภ์หกเดือนนั้น หมายถึงต้องมีการร่วมเพศประเวณีจริง ไม่ใช่นับแต่วันที่ผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสเท่านั้น”

Khateeb al-Sharbini, (1958, 3:373) กล่าวในตำรา Mugni al-Muhtaj ว่า “การที่จะถือว่าทารกเป็นทายาทสืบวงศ์ตระกูลได้ต้องคลอดในอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือนนับจากวันแรกที่มีการร่วมประเวณีเสพเมถุน เจตนารมณ์ของการเสพเมถุนคือการทำให้น้ำอสุจิได้ไหลเข้าไปในช่องคลอดของภริยา”

ท่านอิหม่าม Al-Nawawi, (n.d: 413) กล่าวในตำรา Majmu' ว่า “ถึงแม้การผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสเกิดขึ้นชอบด้วยบทศาสนบัญญัติแล้วก็ตาม การรับรองบุตรจะอาศัยเพียงการสมรส “อัลฟิรอซ” ตามทัศนะของชะนาฟียะฮ์นั้น ยังถือว่าขัดกับหลักความเป็นจริงที่ทั้งสามีภริยาต้องมีโอกาสอยู่ร่วมเสพเมถุนประเวณีกัน ฉะนั้นจะไม่ถือว่าทารกที่ได้ถือกำเนิดจากครรภ์ภริยาที่ไม่ได้มีการเสพเมถุนร่วมประเวณีเป็นบุตรที่ชอบด้วยศาสนบัญญัติสามารถสืบวงศ์ตระกูลของคู่สมรสได้ ถึงแม้ว่าภริยาจะได้ให้กำเนิดทารกด้วยอายุครรภ์หกเดือนก็ตาม”

Ibn al-Qudamah, (n.d, 9:116-120) กล่าวว่า “ทารกจะสามารถรับการสืบสายวงศ์ตระกูลได้ภริยาต้องมีครรภ์และให้กำเนิดในอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือนนับจากครั้งแรกที่มีการประเวณีเสพเมถุน”

ทัศนะที่สาม : จำต้องมีการร่วมประเวณีเสพเมถุนอย่างชัดเจน เป็นทัศนะของ Ibn Taimiyah จากสำนักหะนาฟีละฮ์ ทัศนะนี้ยังเป็นอีกทัศนะหนึ่งของอิหม่ามอะฮ์มัดและอิหม่ามมาลิกด้วย (Ibn Qayyim, 1998, 5: 383; Ibn al-Rushd, 1999 : 490; Ahmad Abdul Rahman, 2003 : 720)

สำนักนี้ได้ให้ทัศนะว่า ทารกที่ได้ถือกำเนิดจากภริยาที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติ จะมีทั้งศักดิ์และสิทธิในการสืบสายวงศ์ตระกูลได้นั้น ต้องเป็นทารกที่เกิดจากการร่วมประเวณีของคู่สมรสนั้นจริงและชัดเจน ซึ่งจะยึด

เพียงแค่ผลของการผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสอย่างเดียวนั้นไม่ได้ ในการนี้หากภริยาได้ให้กำเนิดทารกก่อนการมีเพศสัมพันธ์จริง สามีย่อมสามารถปฏิเสธการรับรองทารกเช่นนั้นเป็นบุตรของตนได้ โดยมีจำต้องทำการลิอานแต่อย่างใด ด้วยเหตุผล เมื่อยังไม่มีโอกาสเสพเมถุนร่วมประเวณีจริง แล้วภริยาจะกลายเป็นคู่นอนกันได้อย่างไร และเมื่อไม่สามารถเป็นคู่นอน “ฟิรอซุ” ได้ ศาสนบัญญัติก็ไม่ให้การยอมรับการสืบสายวงศ์ตระกูลของทารกนั่นเอง (Ibn Qayyim, 1998,5: 383; Ibn al- Rushd, 1999: 490; Ahmad Abdul Rahman,2003:720)

หลังจากศึกษาทัศนะของนักวิชาการอิสลามในแต่ละสำนักแล้วเห็นได้ว่าทัศนะของสำนักชะนาฟียะฮ์ไม่ได้วางเงื่อนไขเหมือนกับนักวิชาการส่วนใหญ่ที่ต้องมีการให้มีโอกาสเสพเมถุนร่วมประเวณี หรือเหมือนกับทัศนะของ Ibn Taimiyah ที่จะต้องมีการเสพเมถุนร่วมประเวณีจริง ๆ จึงจะถือได้ว่าทารกนั้นเป็นบุตรของสามีชอบด้วยกฎหมาย ด้วยหลักฐานวัจนะของท่านเราะซูล ﷺ

(أَلَوْلَدُ لِصَاحِبِ الْفِرَاشِ) (البخاري، 1672:2002، كتاب الفرائض 6750)

ความว่า “ความเป็นบุตรนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของคู่สมรส” (Al -Bukhari,2002 : 1672, kitab al- Fa’ra -idh 6750)

ดังนั้นหากจะยึดตามทัศนะของสำนักชะนาฟียะฮ์ในการชี้ชัดวงศ์ตระกูลด้วยอาศัยแต่การผูกนิติกรรมสัมพันธ์ทางการสมรสที่ชอบด้วยบทศาสนบัญญัติอย่างเดียวโดยไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยอื่นด้วยนั้น อาจเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้ที่มีจิตทรามใช้ในการฉวยโอกาสอ้างความชอบธรรมในพฤติกรรมของตนได้

ส่วนจะยึดปฏิบัติตามทัศนะของ Ibn Taimiyah ที่ต้องรู้จริงถึงการมีเพศสัมพันธ์กันจริงระหว่างสามีภริยานั้น เห็นว่าเป็นการยากที่ผู้อื่นจะได้รับจะรู้ซึ่งเรื่องเช่นนั้นได้ ซึ่งจะเป็นการทิ้งทารกให้มีชีวิตอยู่ในสภาพที่ปราศจากการสืบวงศ์ตระกูลก็คงไม่ได้ ท่านอิหม่าม al - Shawkani. (2005h :292) ได้กล่าวว่า “การจะยึดแต่การรู้เห็นถึงการมีเพศสัมพันธ์จริงนั้นถือเป็นการทำลายสายสกุลของทารกและเป็นการสร้างปัญหาสังคม ดังนั้นการยึดใช้เพียงแต่การมีโอกาสในการอยู่ร่วมกันจนเชื้อต่อการเสพเมถุนประเวณีเป็นเกณฑ์ในการให้การรับรองความเป็นบุตรสืบวงศ์ตระกูลนั้น จึงเป็นทางออกที่ดีและเป็นการรักษาเกียรติของภริยาอีกและทารกอีกทั้งยังเป็นการรักษาสายสกุลของทารกนั้นได้อีกด้วย”

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยจึงสรุปประเด็นปัญหาดังนี้

1. ทารกจะต้องเป็นผลผลิตจากการสมรสที่ชอบด้วยกฎหมายและต้องถือกำเนิดในอายุครรภ์ที่ไม่น้อยกว่าหกเดือน กล่าวคือให้นับวันที่ได้มีการเสพเมถุนร่วมประเวณีเป็นวันที่หนึ่งของการนับอายุครรภ์

2. สามีภริยาต้องได้มีโอกาสหรือมีเวลาในการเสพเมถุนหรือร่วมประเวณีตามทัศนะของนักวิชาการส่วนใหญ่

3. การรู้ถึงความจริงของการมีประเวณีของสามีภริยาเป็นเกณฑ์ในการรับรองบุตรตามทัศนะของอิบน์ตุลมียะฮ์ ไม่สามารถรับได้ด้วยเหตุผลเพราะว่า การรู้จริงถึงสภาพการมีเพศสัมพันธ์จริงนั้นเป็นเรื่องที่ไม่อาจมีใครสามารถรู้เห็นหรือรู้จริงถึงสภาพการณ์นั้นได้ เป็นการทำลายเกียรติของทารกจนเติบโตมาในสภาพไม่มีวงศ์ตระกูลจนกลายเป็นปมด้อยติดตัวซึ่งอาจส่งผลเกิดปัญหาสังคมได้ และเป็นการทำลายเกียรติและศักดิ์ศรีของภริยา ในลักษณะการกล่าวหาในทางอ้อมว่านางเป็นชู้กาลกิณีอย่างนี้เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Ahmad Abdul Rahman Bik ,2003.**Turuq al-Isbath al- Shariyah.** Al- Maktabah al- Azhariyah lil Turath,t4.
- Al – Bahooti Mansoor bin Unus al – Bahooti, Rawdhah al – Murbia’ bi Sharhi Zad al – Mustaknia’ Mukhtasar al – Muknia’. 2002. Bairut : Dar al– Kutub al – Ilmiah.
- Al – Hattāb, Abi Abd Lah Muhammad bin Muhammad Abd Rahman al– Hattab, 2003. Mawahib al– Jalil li Sharhi Mukhtasar Khalil, Dar ālimun al– Kutub, Bairut.
- Al – Hijawi, Sharfuddin Musa bin Ahmad Abu Naja al – Hijawi, al – Iqnāa’ fiqh al – Imam Ahmad, n.d. Dar al – Ma’rifah, Bairut.
- Al –Haitami, Shihabuddin bin Hajar al –Haitami, al – Fatawa al – Fiqhiyah al – Kubra ,n.d. Dar al – Fikr.
- Al – Khateeb Al – Sharbini. 1958.**Mugni al – Muhtaj.** Dar ihyā’ al – Turath al – Arabi : Bairut.
- Al– Marghinani, Burhanuddin Abi al – Hassan Ali bin Abi Bakr Al– Marghinani, 1990.
- Al – Nawawiy,n.d. Abi Zakarya Yahya bin Sharaf al– Nawawi al– Dimasqi,**al Majmu’ Sharh al – Muhazzab,** Ihyā’al– Turath al– Arabiy,Bairut.
- Al– Qurtubi, Abi Abdullah bin Muhammad bin Ahmad al– Andhari, 2000.Tafsir al– Qurtubi , Darul al– Kutub al– Ilmiyah Bairut,
- Al– Nasafi, abi Barakat abd Lah bin Ahmad bin Mahmood al– Ma’roof bi Hafisuddin al– Nasafi,1997. **Al–Bahrura–iq Sharh Kansu al– Daqa–iq.** Dar al – Kutub al Ilmiah, Bairut .
- Al– Nawawi, Abi Zakarya Yahya bin Sharaf al– Nawawi al– Dimasqi,2003.**Rawdhah al– Talibeen,** Dar al– Kutub al–Ilmiah , Bairut.
- Al– Shairazi, Abi Ishaq Ibraheem bin Ali bin Yosof al– Fairuz Abadi al– Shairazi,1995. **Al– Muhazzab fi Fiqh Imam al– Shafi–ie.** Dar al – Kutub al Ilmiah, Bairut.
- Al – Zaila – ie, Fakhruddeen al –Zaila –ie1313.Tabyeen al –Haqa iq sharh Kanzu AL – Daqa iq. Matbah al –Kubra al – Amiriah. Misr.
- Al – zuhaili Wahbah al– Zuhaili.(2003). **Qadhaya al–Fiqhi wa al–Fikri al– Mu – aasarah,**3. Dar al – Fikr : Damascas.
- Ibn Kathir , 2004.Tafsir al –Quran al – Adhim , al – Makabah al– Asriyah , Bairut
- Ibn Rushd, Muhammad bin Ahmad Muhammad bin Ahmad Ibn al– Rushd al – Qurtubiy, 1999.**Bidayah al– Mujtahid wa Nihayah al – Muktasid,**Dar ibn Hazmi,Bairut.
- Ibn Najm,al– Allamah Zainuddin Ibn Najm al– Hanafi, n.d.al–Bahr al– Ra–iq Sharh Kanzu al– Daqa–iq , Dar al– Kutub al– Ilmiah, bairut – Lubnan.
- Ibn Qaiyim, Shamsuddin abi abd Lah Muhammad bin abi Bakar al– Zar–ie al– Dimashqi,1998.Zad al– Maad.Muassah al– Risalah, Bairut 3.

Ibn Qudamah, abi Muhammad abd Lah bin Ahmad bin Mahmood bin Qudamah, n.d. **al –Mughni Sharh al– Kabir**. Dar al – Fikr, Bairut.

Mohammad Ahmad Siraj & Ali Juma – ah Mohammad. 2009. **Al – Ahkam al – Shariah fi al – Ahwal al – Shaksiah**. T2, Dar al– Assalam, al– Qahirah.

Wizarah al– Adli, 2011.Qanoo al–Ahwa al– Shaksiah,Majmuah al– Tashri-aat al– Kuwaitiah, Wizarah al– Adli.